

Tillsyn bassängbad 2014

En rapport från miljöförvaltningen

Marithe Eriksson

Februari 2015

Dnr 2015-1480

INNEHÅLL

Innehåll	2
1 Sammanfattning	3
2 Bakgrund	4
2.1 Tillsyn bassängbad	4
2.2 Lagstöd	4
3 Resultat	6
3.1 Badvattenövervakningen	6
3.2 Inspektioner	7
3.2.1 Projekt Varmvattenbassäng	7
3.2.2 Systemtillsyn	8
3.2.3 Kommentarer till vissa typer av brister	9
3.2.4 Utbildning om städning	11
3.3 Trender inom tillsynen 2006 – 2014	12
3.4 Tillsynen på idrottsförvaltningens bassängbad	13
3.4.1 Motion i fullmäktige om fler bad, mindre klor	13
4 Miljösamverkan Stockholms Län	14
5 Fokus för tillsynen 2015	15
6 Slutsatser	16
BILAGA I	17
Vilka badanläggningar finns i Stockholm?	17

I **SAMMANFATTNING**

I denna årsrapport redovisas resultaten av tillsynen av bassängbad under 2014 i Stockholms stad.

Trenden är att antalet bassängbad ökar. Störst ökning sker för spaanläggningar samt bad i bostadsrättsföreningar och hotell. År 2006 fanns 59 anmälda bassängbad i Stockholm och under 2014 hade antalet ökat till 79 bassängbad, varav 25 i kommunal regi och 54 privata.

De kommunala baden är i regel större och med ett undantag har alla bassänger i fullskalelängd (25 meter). De privata bassängbaden fördelar sig på flera olika typer av aktörer såsom hotell, arbetsplatser, rehab-anläggningar, simskolor och babysim, tränings-, nöjes-, och spa-anläggningar samt bostadsrättsföreningar. Det finns också några stora privata bassängbad.

Badvattenövervakning sker kontinuerligt på samtliga bassängbad. Under 2014 har 33 anläggningar, dvs. 42 procent, av bassängbaden fått anmärkning på badvattenkvaliteten. Utöver detta har ytterligare 3 anläggningar haft allvarliga brister i sina provtagningsrutiner.

Totalt har 62 inspektioner genomförts under 2014. Planerad systemtillsyn har skett på 17 anläggningar och 5 anläggningar har inspekterats efter anmälan av nytt bad eller efter renovering av befintliga bad. Vid dessa 22 inspektioner har systemtillsyn av egenkontrollen utförts och samtliga anläggningar fick anmärkningar.

Ett tillsynsprojekt, ”Projekt varmvattenbassäng”, har utförts under året med fokus på förebyggande rutiner mot legionella. Inspektion och provtagning har utförts på samtliga 40 anläggningar i Stockholm som innehar varmvattenbassänger. Inom tillsynsprojektet har brister konstaterats och positiva provsvar har erhållits på 18 anläggningar:

Erfarenheten är att behovet av tillsyn är stort. Egenkontrollen hos majoriteten av anmälda bassängbad är god, men brister konstateras återkommande avseende badvattenkvalitet, provtagningsrutiner och andra viktiga rutiner för egenkontrollen.

Miljöförvaltningen är aktiv inom Miljösamverkan Stockholms Län (MSL) i Bassängnätverket – ett nätverk bildat 2011 av miljö- och hälsoskyddsinspektörer i länet i syfte att genom tillsynen uppnå förbättrad egenkontroll vid bassängbad och därmed också minskade hälso- och miljörisker.

2 BAKGRUND

2.1 Tillsyn bassängbad

Målet med tillsynen är rent vatten, bra luft och fräscha badanläggningar. Miljöförvaltningens tillsyn för att förbättra verksamheternas egenkontroll sker huvudsakligen genom inspektioner och badvattenövervakning.

Inspektioner utförs dels inom ramen för den planerade tillsynen (ca 20 per år), dels i samband med anmälningar av nya badanläggningar eller då befintliga anläggningar byggs ut. Vid dessa inspektioner utförs systemtillsyn, dvs. tillsyn av verksamhetens egenkontroll. Fokus läggs på frågor där förvaltningen sett brister tidigare år och ärendet drivs fram till det att verksamheten kan visa att viktiga rutiner för egenkontroll fungerar väl. Inspektioner utförs även i samband med särskilda tillsynsprojekt och 2014 drevs ett projekt med fokus på anläggningar med varmvattenbassänger.

Inom badvattenövervakningen kontrollerar miljöförvaltningen kontinuerligt de analysvar som inkommer löpande från samtliga anmälda badanläggningar. I enlighet med Folkhälsomyndighetens allmänna råd (FoHMFS 2014:12) ska en badanläggning utföra löpande kontroll av badvattnet, i det ingår att kontrollera halten bakterier och vissa kemiska parametrar månatligen. Vid problem med badvattenkvaliteten startas ett ärende som drivs till dess att det kan visas att problemen är undanröjda.

2.2 Lagstöd

Den 1 januari 2014 övertog Folkhälsomyndigheten ansvaret för tillsynsvägledningen för bassängbad från Socialstyrelsen. Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad (FoHMFS 2014:12) är vägledande för egenkontroll avseende bassängbad. Den lite mer utförliga handboken (Bassängbad, Hälsorisker, regler och skötsel, Socialstyrelsen 2006), som stödjer kommunerna i tillsynen, planerar Folkhälsomyndigheten att revidera 2015-2016. Allmänna råd är inte bindande utan vägledande vid tillämpningen av lagstiftningen. De allmänna råden utgör rekommendationer om hur en författning bör tillämpas och utgör ett stöd för tillsynsmyndigheter och överprövande instanser i deras bedömningar.

FoHMFS 2014:12 har sin grund i miljöbalken och dess förordningar. Tillsynen bedrivs med stöd av det generella kravet på egenkontroll (de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken och 26 kap 19 § miljöbalken om krav på verksamhetsutövares egenkontroll), förordning (1998:901) om verksamhetsutövares egenkontroll samt 38 och 45 §§ förordning (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd (FMH). Enligt 45 § FMH ska tillsynsmyndigheten ägna särskild uppmärksamhet åt bl.a. badanläggningar och av 38 § FMH följer att bassängbad, liksom bl.a. förskolor, skolor och hygieniska verksamheter, är anmälningspliktiga verksamheter. Att en verksamhet är anmälningspliktig innebär att verksamheten måste anmälas till tillsynsmyndigheten senast 6 veckor innan verksamheten påbörjas.

Tillsynsmyndigheten har då möjlighet att granska verksamheten och meddela krav på eventuella kompletterande försiktighetsmått eller, i förekommande fall, förbjuda verksamheten.

Alla bassängbad som är upplåtna åt allmänheten eller som annars används av många människor ska enligt 38 § FMH anmälas till tillsynsmyndigheten. Enligt Folkhälsomyndighetens allmänna råd räknas följande som bassängbad; bassänger, bubbelpooler, dammar, tankar, tunnor eller kar. I råden anges att anmälningsplikt gäller ”sådana bassängbad som är till för allmänheten eller som utnyttjas av många människor”. Det innebär att anmälan tas in även från mindre verksamheter såsom spa-inrättningar, arbetsplatser och bostadsrättsföreningar. Anmälan tas också in för tankar, tunnor och träkar. Anmälan begärs inte in för privata hemmapooler eller för behandlingsbad i badkar där vattnet töms ut efter varje behandling.

3 RESULTAT

3.1 Badvattenövervakningen

Verksamhetsutövaren skickar månatligen prover för kontroll av bakterier och vissa kemiska parametrar till laboratorium. För utomhusbad sker detta var fjortonde dag. Kopior på analys svar mailas direkt från laboratoriet till miljöförvaltningen. På miljöförvaltningen finns en särskild funktionsbrevlåda dit kopior på analys svar skickas från laboratorerna. Funktionsbrevlådan underlättar också för verksamhetsutövare i kontakten med myndigheten.

I Folkhälsomyndighetens allmänna råd rekommenderas att badanläggningar regelbundet ska kontrollera halten bakterier och vissa kemiska parametrar (COD och turbiditet). När det gäller bakterier kontrolleras förekomst av bakterien *Pseudomonas aeruginosa* (PA) samt heterotrofa bakterier, dvs. odlingsbara bakterier. Det sistnämnda ger en allmän bild av mängden bakterier i vattnet. Halten bakterier får inte vara för hög, riktvärdet har satts till < 100 CFU (colony forming units)/ml. Riktvärdet för PA är satt till < 1 CFU/100 ml. Bakterien får inte förekomma i bassängvatten på grund av de hälsorisker det medför. Den kan hos människor med nedsatt försvar orsaka feber, rodnader, öroninflammationer och svårläkta sår på kroppen.

Turbiditet är ett mått på grumlighet (partiklar) och riktvärdet är < 0,2 FTU (formazin turbidity units) efter filter. COD (kemisk syreförbrukning) är ett mått på mängden lösta organiska föroreningar i vattnet och riktvärdet är < 4 mg O₂/l. I det fall man har misstanke om särskilda problem med badvattnet kan provtagningen utökas både avseende på bakteriella eller kemiska parametrar.

Årligen granskas ca 1500 analysrapporter (inkluderar omprov). Resultaten sammanställs för att på ett enkelt sätt skapa en helhetsbild av läget när det gäller badvattenkvaliteten vid de olika anläggningarna. Sammanställningen underlättar också för att snabbt se när analys svar uteblir, d.v.s. om provtagningsrutinen och övervakningen av badvattenkvaliteten hos verksamhetsutövarna inte fungerar.

Verksamhetsutövarna ska löpande rapportera incidenter i badvattenkvaliteten och uppföljning av brister till nämnden. I regel sker dialog mellan verksamhetsutövare och förvaltningen via e-post och i de fall verksamhetsutövaren vill diskutera situationen muntligen, via telefon. Vid brister i badvattenkvaliteten startas ett ärende.

Vid överskridanden av riktvärden för bakterier ska verksamhetsutövare ha rutin för snabb åtgärd och att ta omprov dag efter åtgärd vid full belastning på bassängen. Ett exempel på rutin som ska finnas på plats och fungera är när det inträffar kräkor och fekala incidenter (fast eller lös avföring) i bassängerna.

Under 2014 har förvaltningen drivit 37 ärenden gällande bristande badvattenkvalitet spritt på 33 bassängbad och 3 ärenden gällande utebliven provtagning har dessutom hanterats.

När det gäller bakterieöverskridanden finns fokus på snabba åtgärder och återrapportering när provtagning visat på förekomst av *Pseudomonas aeruginosa*. Bakterien är förhållandevis tålig mot desinficeringsmedel och kan vid framförallt högre temperaturer massföröka sig. Under 2014 påvisades förekomst av *Pseudomonas aeruginosa* på åtta anläggningar.

Totalt har 42 procent av bassängbaden under 2014 fått anmärkning på badvattenkvaliteten (Tabell 1).

Tabell 1. Andel bassängbad med bakterieöverskridanden och med för gles provtagning .

År	Andel bassängbad med överskridanden i (%) ¹	Andel bassängbad med för gles provtagning i (%) ¹	Andel anläggningar med utbrott av PA ² i (%) ¹
2006	37	37	
2007	48	25	
2008	39	17	
2009	41	17	
2010	40	10	5
2011	43	24	7
2012	31	6	7
2013	44	8	13
2014	42	3	10

¹Jämfört med antalet registrerade anläggningar

² *Pseudomonas aeruginosa*

3.2 Inspektioner

Inspektion med inriktning systemtillsyn utförs vart fjärde år på bassängbad, vilket innebär att alla delar av verksamhetsutövarnas egenkontroll granskas. Vissa anläggningar har fått tillsyn oftare på grund av särskilda behov. Fokusområden vid tillsynen är kontroll av badvattenkvalitet, skötsel och drift av reningsanläggningen, städ- och hygienrutiner, kemikaliehantering, ventilation, avfallshantering och legionellasäkerhet.

Under 2014 har 62 inspektioner utförts, varav 22 inom ordinarie tillsyn och 40 inom ”Projekt Varmvattenbassäng”.

3.2.1 Projekt Varmvattenbassäng

Under hösten 2014 har miljöförvaltningen genomfört ett tillsynsprojekt på samtliga offentliga badanläggningar i Stockholm med varmvattenbassänger, dvs. med vattentemperaturer över 30°C. Syftet med projektet var dels att kartlägga och

riskutvärdera förekomst av Legionellabakterier, dels att inhämta information om verksamhetsutövers egenkontroll gällande detta.

Legionellabakterier kan ge upphov till bland annat Legionärssjuka som är en svår lunginflammation. Legionärssjukan orsakas av *Legionella pneumophila* som trivs i stillastående vatten med temperaturer mellan 20 och 45 grader °C. Sjukdomen smittar via små vattendroppar som sprids i luften och sedan andas in av människor. I Sverige smittas upp till 150 människor årligen.

Vid 40 anläggningar togs prover i bassänger, ytprov i utjämningstankar eller skvalprännor och vid dusch. Utöver provtagningen besvarade verksamhetsutövarna en enkät med frågor gällande teknik, hygien- och städrutiner samt förebyggande rutiner för kontroll av tappvatteninstallationer.

18 anläggningar fick positiva provsvar med avseende på legionella; i sammanlagt sex bassänger, tio duschar och vid fyra ytprov. Anläggningar med positiva analysvar har fått utreda orsaken, vidta åtgärder och genomföra omprov. Provtagningen har därefter utförts tills dess två negativa svar efter varandra erhållits. Vissa anläggningar har pga. bristande tappvatteninstallationer som kan främja legionellatillväxt upprättat egenkontrollrutiner för fastigheten som inkluderar fortsatt provtagning. För anläggningar med positiva svar var vid årets slut 14 ärenden fortfarande pågående.

Miljöförvaltningens erfarenhet från dessa ärenden är att dagens egenkontrollrutiner sannolikt inte är tillräckliga för att förebygga legionella, men att verksamhetsutövarna hanterat problemen bra ur åtgärds- och uppföljningssynpunkt och att huvuddelen av ärendena kommer kunna avslutas i början av 2015. En projektrapport kommer att presenteras under våren 2015.

3.2.2 Systemtillsyn

En checklista används som stöd vid tillsynen. Viktiga rutiner som måste finnas på plats är:

- En fastställd och dokumenterad fördelning av det organisatoriska ansvaret
- Beskrivning av anläggningen och redovisning av reningsanläggningarnas och ventilationens kapacitet
- Kemikalieförteckning och säkerhetsdatablad

Skriftliga rutiner ska finnas för:

- provtagning av badvatten
- att ta hand om föroreningar i vattnet
- drift och kontroll av teknisk utrustning och tillsyn av reningsanläggningar
- journalföring; kontroll badvatten, reningsanläggningen etc
- kontroll av inredning, installationer och utrustning, underhåll och reparationer
- skötsel av ventilation
- hantering av avfall och kemikalier
- rapportering av avvikelser till tillsynsmyndigheten och andra myndigheter
- städning, smittskydd och hygien samt klagomålshantering

Riskbedömningar ska fortlöpande göras av verksamheten.

Antalet inspektioner har sedan 2006, då 32 inspektioner genomfördes, fördelat sig enligt följande i antal räknat (Tabell 2):

Tabell 2. Antal inspektioner av bassängbad per år

År	Inspektioner	Varav anmälningsärenden	Projekttillsyn
2006	32	0	
2007	4	4	
2008	16	7	
2009	19	6	
2010	19	2	
2011	19	3	
2012	18	2	
2013	24	9 (2 utbyggnationer)	
2014	24	5 (2 gällde om-/utbyggnad)	40*

*Projekt Varmvattenbassäng

Miljöförvaltningen har under 2014 lagt särskilt fokus på frågor gällande hygien- och städrutiner. Brister i egenkontrollen sammanställs i inspektionsrapporter som skickas till verksamhetsutövarna. Datum anges för när skriftliga underlag och åtgärder senast ska vara utförda. I de fall begärda underlag inte upprättas och förbättringar inte utförs, följs inspektionsrapporterna upp med förelägganden.

Av de 22 badanläggningar som inspekterats under 2014 har samtliga fått anmärkningar gällande egenkontrollen (Tabell 3). Bristerna fördelar sig på liknande sätt varje år.

3.2.3 Kommentarer till vissa typer av brister

Otydlig ansvarsfördelning

Bristen är allvarlig eftersom den kan leda till brister i egenkontrollen.

Brister i övervakning av badvattenkvalitet

I flera fall handlar det inte om utebliven provtagning, utan andra brister, t ex att det saknas rutin för att få snabb svar från laboratoriet vid överskridande, att den egna dagliga övervakningen av klorvärden och pH brister vid långhelger, sjukdom etc. Ibland saknas rutin för att åtgärda överskridanden och incidentrapportera till myndigheten. Av denna anledning prioriteras tillsynen på att verksamhetsutövare sköter badvattenprovtagningen och har väl fungerande rutiner för att hantera resultaten av denna.

Brister i kunskap om reningsanläggningen/avsaknad av teknisk dokumentation

Allvarlig brist eftersom det i vissa fall innebär att man saknar kunskap om hur många som kan bada samtidigt utan risk för dålig badvattenkvalitet. Det vanligaste är att det saknas kunskap om någon del av reningsanläggningen, men att kunskap finns för huvuddelen av anläggningen.

Tekniska brister

Syftar i första hand på undermålig reningsanläggning sett till dagens belastning på badet. Detta kan i vissa fall balanseras upp med god egenkontroll, men på längre sikt är det ohållbart. Frågan hör i viss mån ihop med brister i lokalerna, slitage etc. eftersom dessa brister kan kopplas till äldre anläggningar i behov av renovering. Det hör också ihop med bubbelpooler med för låg teknisk nivå. Några nya sådana har anmälts de senaste 2-3 åren.

Tabell 3. Fördelning av anmärkningar efter inspektion 2013 och 2014

Typ av brist	Antal bad med anmärkning			
	2013 (tot 24)		2014 (tot 22)	
	Antal	%	Antal	%
Ansvarsfördelning	4	16	7	32
Skriftliga rutiner för hantering av incidenter	2	8	5	23
Övervakning badvattenkvalitet, provtagningsrutiner	10	42	16	73
Rutin för rapportering till MF	4	16	8	36
Kontroll på verksamhet, badbelastning	2	8	7	32
Kunskap om reningsanläggningens tekniska kapacitet	7	30	10	45
Dokumentation reningsanläggningen	8	34	11	50
Tekniska brister	3	12	9	41
Skriftliga rutiner för drift och kontroll av reningsanläggningen	2	8	10	45
Journalföring			3	14
Kemikaliehantering – invallning, absorptionsmedel etc	9	38	9	41
Kemikaliehantering – SDB, kemikalieförteckning	10	42	13	59
Hygienrutiner	9	38	13	59
Städrutiner	11	46	14	64
Smutsigt vid inspektionstillfället	3	12	4	18
Skriftlig rutin för hantering av farligt avfall	4	16	4	18
Ventilation, ventilationskontroller, funktion	9	38	10	45
Legionellarutiner*	4	16	Redogörs för i kommande rapport	
Legionellasäkra utföranden*	1	4		
Brister i lokalerna, slitage etc	7	30	4	18

Brister i kemikaliehanteringen:

Hamnar högt på listan av vanliga problem i egenkontrollen. Lagring och hantering av flytande riskklassificerade kemiska produkter brister, likaså dokumentation och kunskap om produkterna. Badvattenkemikalier är hälso- och miljöskadliga i det fall de hanteras fel. Krav ställs också på hög kunskap om de städkemikalier som används, eftersom dessa kan påverka bassängvattnet negativt.

Bristande hygienrutiner och otillräckliga städrutiner

Antalet brister får konsekvenser på badvattenkvaliteten, och bidrar till smittrisker. Att resultatet är sämre 2014 än vid 2013 års tillsyn beror till viss del på att tillsynen skärptes på dessa områden 2014. Det har funnits en otydlighet kring hur anläggningarna bör arbeta aktivt med förebyggande hygienrutiner.

Miljöförvaltningen har vid tillsynen sett att frågan ofta försummas vid anläggningarna. I de fall det trots allt finns tydliga regler för hygien vid en anläggning har det vid tillsynen framkommit att personalen kan uppleva det som svårt att hantera badgäster som inte efterlever anläggningens regler. Det har blivit tydligt att det dels behövs kunskap om vad som är rimliga hygienregler och dels kunskap om varför hygienreglerna är viktiga för att få ett bra badvatten. Det behövs dessutom utbildning av personalen på anläggningarna gällande hur de kan arbeta positivt och konkret med badgästerna för att få till stånd ett förändrat beteende. Brister i städrutiner och städmetodik är vanliga och är ett område där ökat fokus behöver läggas.

Brister i ventilation

Gäller dels att verksamheten saknar kunskap om ventilationens funktion och hur den ska rengöras, dels att kontroll av ventilationen inte utförts och/eller att det vid senast utförda ventilationskontroll påtalats allvarliga brister vilka inte åtgärdats. Att ventilationen fungerar väl i en simhall är viktigt både för att omhänderta överskottet av fukt till luften och för att ventilera bort luftburna föroreningar från vattnet, bl. a kloraminer.

Bristande tappvatteninstallationer

Miljöförvaltningen ser allvarligt dels på att tappvatteninstallationer inte är utförda enligt föreskrifterna i Boverkets byggregler, dels när förebyggande egenkontrollrutiner för att säkra tappvatteninstallationer saknas eller är otillräckliga. Detta innebär utökad risk för förekomst av legionella. Erfarenheter från tillsynsprojekt varmvattenbassäng hösten 2014 kommer lämnas till nästkommande nämndsammanträde.

3.2.4 Utbildning om städning

I januari 2014 anordnade miljöförvaltningen i samverkan med Miljösamverkan Stockholms län och ett konsultföretag en expertutbildning om städning i badanläggningar för verksamhetsutövare och inspektörer. Utbildningen ägde rum i Tekniska Nämndhuset och var mycket uppskattad.

3.3 Trender inom tillsynen 2006 – 2014

Innan 2004 genomförde miljöförvaltningen provtagning på badvattnet på anmälda bassängbad. Detta ändrades därefter med hänvisning till att miljöbalken som trädde i kraft 1999 tydligt lägger ansvaret för egenkontroll på verksamhetsutövarna.

Miljöförvaltningens tillsynsinsats för att förbättra egenkontrollen i alla delar hos badanläggningar i Stockholm inleddes år 2006. En viktig orsak var att Socialstyrelsen detta år kom ut med tillsynsvägledning på området. Under 2006 genomfördes ett tillsynsprojekt på bassänganläggningar på 32 bassängbad som presenterades i en rapport för nämnden februari 2007.

Fram till 2014 har samtliga anläggningar hunnit få 2-3 inspektioner. Stora förändringar till det bättre har sedan 2006 kunnat ses på följande områden:

- Ökad kunskap om och rutiner för provtagning på badvattnet
- Ökad kunskap om reningsanläggningen, dokumentation för drift och skötsel
- Den *kemiska* badvattenkvaliteten är bättre. 2006 brottades många anläggningar med höga halter bundet klor och avgång av kloraminer till luft. Sedan ett par tre år tillbaka har bara ett fåtal anläggningar problem med detta.
- Skriftliga rutiner finns numera i stort sett alltid för städning, hygienrutiner och kemikaliehantering

Kvarstående och vanliga brister;

- Brister i hygienrutiner
- Många anläggningar behöver ett lyft när det gäller städning, professionell kompetens om rätt städmetodik och riskbedömningar till följd av brister i dessa rutiner
- Bristande kunskap om tappvatteninstallationernas säkerhet ur mikrobiell synpunkt
- Ventilation; brister avser både kunskap, dokumentation, skötselrutiner och direkta brister i ventilationen
- Fortfarande vanligt med vissa brister i kemikaliehanteringen

Vid jämförelse av privata och kommunala badanläggningar kan man se vissa skillnader. Idrottsförvaltningen har stor kompetens och kunnighet om systemen och kunnande om drift av anläggningarna. Det finns dock problem med eftersatt underhåll, tekniska brister och stort slitage på en del av anläggningarna. Dessa anläggningar har ett stort antal besökare och utsätts därför för ett större antal incidenter m.m. Det faktum att ansvarsfördelningen och organisationen för badanläggningar i Stockholm ligger på flera förvaltningar ger upphov till problem. Miljöförvaltningen har kunnat konstatera att viktiga frågor för

egenkontrollen ibland hamnat ”mellan stolarna” och att det tar lång tid att lösa frågor och att få respons.

Mindre anläggningar ger i regel snabb respons på inspektionsrapporter och förelägganden. När nya badanläggningar anläggs hos privata verksamhetsutövare är kompetensen initialt mycket låg. Badanläggningen utgör oftast en mindre del av verksamheten hos privata verksamhetsutövare vilket bland annat visar sig i att projekteringen för badet, samt planeringen för egenkontroll av detta, varit suboptimerat. Dessa anmälningsärenden tenderar att bli arbetskrävande och att dra ut på tiden. Ett annat problem med mindre anläggningar är att personalbyten ofta leder till allvarliga tapp i drift och skötsel av badanläggningen p.g.a. av bristande rutiner för kompetensöverföring.

Under de senaste 2-3 åren har ett antal anläggningar med bubbelpooler anmälts. En del av anmälningarna har inkommit först efter att miljöförvaltningen hittat verksamheterna på hemsidor och sedan uppmanat dem att inkomma med en anmälan. Generellt har egenkontrollen brustit och den tekniska nivån ibland varit undermålig på dessa.

3.4 Tillsynen på idrottsförvaltningens bassängbad

I september 2013 förelade Miljö- och hälsoskyddsnämnden Idrotts- respektive Fastighetsnämnden om uppgifter och åtgärder gällande elva simhallar. Det rörde frågor om brister i egenkontroll, ventilation, vattenkvalitet, fuktskador och legionellasäkerhet. Redovisningar har inkommit i flera omgångar, möten har hållits och dialog förs fortlöpande i ärenden. I dagsläget (januari 2015) har endast 3 av 11 ärenden kunnat avslutas, men idrottsförvaltningen och fastighetskontoret har ett pågående arbete för att lösa de brister som kvarstår.

3.4.1 Motion i fullmäktige om fler bad, mindre klor

I oktober 2014 överlämnades en tjänsteskrivelse till Miljö- och hälsoskyddsnämnden angående ett remissvar på en motion lagd i fullmäktige juni 2014 av Miljöpartiet om fler bad och alternativ till klor. Miljö- och hälsoskyddsnämnden ställde sig bakom förslaget till remissvar. Sammanfattningsvis var nämndens bedömning, att när det gäller tillgång till bassängbad behöver fokus vara att hålla de anläggningar som redan finns i kommunal regi i gott skick. I dagsläget är behovet av renoveringar både på inomhus- och utomhusbassänger omfattande. Några nya bassängbad bör inte byggas innan de befintliga baden uppnår tillfredsställande skick. Vidare var det nämndens bedömning att negativa hälsoeffekter till följd av användningen av klor behöver minska. Alternativ till klorprodukter saknas, men möjlighet att minska doseringen av klor och ändå bibehålla mikrobiell säkerhet finns, om reningsanläggningen sköts väl och städ- och hygienrutinerna håller hög nivå. Miljöförvaltningens tillsyn är inriktad på att få ner klorförbrukningen på anläggningarna.

4 MILJÖSAMVERKAN STOCKHOLMS LÄN

Miljöförvaltningen deltar i Miljösamverkan Stockholms läns (MSL) bassängnätverk (BNV), och har en representant i styrelsen för nätverket. BNV bildades 2011 och har hittills haft 8 nätverksträffar, genomfört 7 studiebesök och arbetat fram ett antal stöddokument för bassängbadstillsynen.

Följande anvisningar/dokument har BNV hittills kunnat enas kring och arbetat fram:

A	Metodik för vattenprovtagning för bakterieanalys vid bassänger
B	Checklistan för tillsyn (2011)
C	Mall för svarsblankett vid avvikelser/incidentrapportering (2011)
D	Bedömningsgrunder för provtagning av THM vid bassängbad (2011)
E	Mall på journalblad (2011)
F	Stådråd för badanläggningar (2012/reviderat 2014)
H	Mall kemikalieförteckning (2012)
I	Egenkontroll för bassängbad – info till verksamhetsutövare (2012)
J	Rutin för fekala incidenter, Smittskydd Stockholm (2013)
K	Mät noggrannhet – råd för manuell provtagning (2014)
L	Hygienråd (2014)

För närvarande pågår slutrevidering av ”Guide vid anmälan av nya bad”.

BNV har också utrett frågeställningar om spillvatten från bassänger och internutbildning har hållits med hjälp av Stockholm Vatten och Käppalaförbundet.

Följande utbildningar har arrangerats för verksamhetsutövare och inspektörer:

- Ventilation i simhallar november 2012
- Städning januari 2014

Inom nätverket har getts utbildning till inspektörer om;

- Egenkontroll
- Hygien
- Teknik, projektering simhallar/materialval
- Bottendammsugare/bottendammsugning
- Legionella
- Städning simhallar – fördjupning för inspektörer (november 2014)

Under 2015 planeras utbildning inom akustik, kloraminer (ett Formasfinansierat forskningsprojekt avslutas till sommaren 2015), miljöklassad byggnad med inriktning badhus. Vidare ska inom nätverket checklistan för tillsyn revideras och revideringarna i stådrådet förankras. Vägledning för tillsyn gällande legionella och bubbelpooler ska tas fram.

Den kompetens som finns inom bassängtillsynen i Stockholms stad efterfrågas ofta både av kommuner i övriga landet och av andra aktörer.

5 FOKUS FÖR TILLSYVEN 2015

Under 2015 planeras 21 inspektioner gällande systemtillsyn på registrerade badanläggningar, samt en inventerings- och tillsynsinsats riktat mot bubbelpooler.

Mot bakgrund av de erfarenheter miljöförvaltningen vunnit vid tillsyven under ett antal år, kommer ett fortsatt fokus läggas på bassängbadens hygien- och städ-rutiner. Vidare kommer, som en följd av ”Projekt Varmvattenbassäng” hösten 2014, ett ökat fokus läggas på verksamhetsutövarnas egenkontroll gällande säkra tappvatteninstallationer.

Ett särskilt tillsynsprojekt kommer att genomföras på bubbelpooler. Dels ska ej anmälda bubbelpooler eftersökas, dels ska en tillsynsvägledning för bubbelpooler tas fram inkluderat bedömning om rimlig lägsta tekniska nivå. Tillsynsvägledning kommer att tas fram i samverkan med Bassängnätverket (MSL), med deltagande från avdelningen hälsoskydd vid miljöförvaltningen. Dialog kommer att behöva föras med Folkhälsomyndigheten då riktlinjerna är otydliga på området. Omarbetningen av Folkhälsomyndighetens allmänna råd om bassängbad, som planeras till 2015 – 2016, bör bland annat innehålla förtydliganden om bubbelpooler.

6 SLUTSATSER

Det miljöförvaltningen fokuserar på vid systemtillsyn av bassängbad är att varken badvattnet eller luften ska innebära risker för hälsan. Med effektiv badvattenrening *och* ventilation *samt* bra hygienrutiner kan mängden ohälsosamma föroreningar i vatten och luft hållas låga.

Den förhållandevis stora mängden brister som uppdagas vid tillsyn på bassängbad har visat att denna är nödvändig. Det går inte via trender i badvattenkvalitet, eller färre anmärkningar vid inspektioner, se att det går att korta tillsynstiden inom området.

Trender 2006-2014 har dock visat på tydliga förbättringar på vissa områden. Med utökad vägledning som är att vänta från centrala myndigheter och fortsatt kunskapsuppbyggnad och effektiv tillsyn, kan de brister som nu noteras år från år i samma mängd, t ex överskridanden på badvattnet, vända. Miljöförvaltningens tillsyn och strategiska arbete syftar till detta.

SLUT.

BILAGA 1

Vilka badanläggningar finns i Stockholm?

När tillsynsprojektet genomfördes 2006, fanns 59 bassängbad anmälda hos kommunen. Antalet förändras något mellan åren, en del lägger ner sin verksamhet, nya tillkommer. Området är till, skillnad mot t.ex. solarieverksamheten, tämligen stabilt. Den långsiktiga trenden är att antalet bassängbad ökar.

Det aktuella läget december 2014:

Antal totalt: 79

Kommunala bassängbad: 25 stycken varav 6 stycken är renodlade utomhusbassänger

Av dessa är idrottsförvaltningen ansvarig för 22, fastighetsnämnden för 1 och utbildningsnämnden för 2 bassängbad.

Privata bassängbad: 54 bassängbad, varav 7 stycken är renodlade utomhusbassänger

Det finns naturligtvis andra sätt att indela bassängbaden på. De kommunala anläggningarna kan genomgående kallas stora anläggningar. Även i det fall det endast finns en bassäng är den i regel i fullskalestorlek (25 meter). Undantaget är Enskedehallen som är något mindre. I storleksordning faller det ut enligt följande för bassängbad som drivs av någon part inom Stockholms stad:

<u>Bassängbad inomhus</u>	<u>Antal bassänger</u>
Eriksdalsbadet	9
Husbybadet	6
Högdalens Sim- och idrottshall	6
Farsta Sim- och idrottshall	4
Skärholmens Sim- och idrottshall	4
Västertorps Sim- och idrottshall	2
Tensta Sim- och idrottshall	3
Vällingby Sim- och idrottshall	3
Forsgrénska Badet	2-3
Åkeshovs Sim- och idrottshall	2
Beckomberga Sim & Idrottshall	2
Bredängs Bad- och idrottshall	1
Gubbängens bad- och gymnastikhall	1
Liljeholmsbadet	1
Sandsborgsbadet	1
Spånga Bad- och idrottshall	1
Enskedehallen	1
Storkyrkobadet	1
Mockasinen Träningskola	1

<u>Bassängbad utomhus</u>	<u>Antal bassänger</u>
Eriksdalsbadet	4
Nälstabadet	3
Älvsjöbadet	3
Hägerstensbadet	2
Kampementsbadet	2
Nytorpsbadet	2
Sköndalsbadet	1

De privata bassängbaden kan delas in i följande kategorier; stora anläggningar, hotell, arbetsplatsbassänger, rehanläggningar, simskole-/babysim, tränings-/nöje-/spa- anläggningar, bostadsrättsföreningar. De fördelar sig enligt följande:

	<u>Antal anläggningar</u>
Stora bassänganläggningar	7 (varav 1 utomhus)
Träning/nöje/spa	9 (varav 2 utomhus)
Hotell	13
Arbetsplatser	6
Rehabbassänger	8
Simskole-/babysim	4
Bostadsrättsföreningar:	7 (3 inomhus och 4 utomhus)